

Steekkaart met betrekking tot advies van geneesmiddel-alcohol interacties

Onderstaande steekkaart geeft een overzicht van de geneesmiddelen die met alcohol interageren. Hiervoor werd informatie uit Stockley's Drug Interaction, Commentaren Medicatiebewaking en DelphiCare samengevat. Voor elk geneesmiddel wordt ook een kort advies geformuleerd volgens een cijfer- en lettercode (zie onderstaande tabel). Geneesmiddelen die niet op de lijst vermeld staan, kwamen in geen enkele bron aan bod. Voor informatie in verband met alcoholgebruik bij deze geneesmiddelen, verwijzen we naar de bijsluiter.

Classificatie van het advies over alcoholgebruik	
Code	Definitie
1	Het gebruik van alcohol* tijdens een behandeling met dit geneesmiddel lijkt veilig.
2	Sporadisch tot matig gebruik van alcohol tijdens een behandeling met dit geneesmiddel lijkt veilig. De patiënt moet eventueel wel gewezen worden op mogelijke bijwerkingen (zie telkens bijbehorende opmerking).
3	Het gebruik van alcohol tijdens een behandeling met dit geneesmiddel wordt afgeraden.
A	Wanneer alertheid gewenst is (besturen van een voertuig of machines), wordt de combinatie best vermeden, zeker met sederende antidepressiva (o.a. trazodone, amitriptyline en doxepine). Ook verwardheid kan optreden. Echter, in alle geval wordt het gebruik van alcohol ontraden tijdens een behandeling met antidepressiva.
B	Reactiesnelheid en psychomotorische coördinatie verminderen bij concomitant alcoholgebruik. Wanneer alertheid gewenst is (besturen van een voertuig of machines), wordt de combinatie best vermeden. Bovendien treden er mogelijks extrapiramidale bijwerkingen (acathisie, dystonie, tremor) op. De aard en mate van de effecten verschilt sterk interindividueel.
C	Veilig, indien correcte indruppeltechniek toegepast wordt.
D	Verhoogd risico op gastro-intestinale klachten. Drink geen alcohol wanneer reeds gastro-intestinale klachten aanwezig zijn of bij verleden van alcoholmisbruik.
E	Wanneer alertheid gewenst is (besturen van een voertuig of machines), wordt de combinatie best vermeden.
F	Beperk het alcoholgebruik tot zeer kleine hoeveelheden ⁺ en vermijd dagelijks gebruik.
G	Patiënten moeten gewaarschuwd worden dat alcohol de drempel voor een epilepsieaanval kan verlagen. Echter, matig sociaal drinken blijkt voor de meeste epilepsiepatiënten geen invloed te hebben op de aanvallen. Een aantal anti-epileptica (carbamazepine, clonazepam, fenobarbital, primidon en topiramaat) hebben wel sederende eigenschappen die additief zijn aan de sederende eigenschappen van alcohol.
I	Alcohol bevordert vocht- en zoutverlies en kan dus een ontregeling van de plasmaconcentratie tot gevolg hebben.
J	Een acute alcoholintoxicatie gaat gepaard met een hoger risico op lactaatacidose, vooral in het geval van vasten, ondervoeding en/of leverinsufficiëntie. Dit is echter zeer zeldzaam. Bij diabetes wordt alcoholgebruik best beperkt (minder dan 2 glazen tijdens de maaltijd). Alcohol kan immers een te lage suikerspiegel veroorzaken, zeker tussen de maaltijden door. Wees bovendien aandachtig voor zoete alcoholische dranken.
K	Verhoogd alcoholgebruik op korte termijn (bv. 1 week, meerdere glazen per dag) of een acute inname ^o veroorzaakt hypotensie. Vooral in het begin van een behandeling met antihypertensivum lijkt het hypotensieve effect versterkt door alcohol (o.a. met duizeligheid en/of orthostatische hypotensie). Wees ook aandachtig voor preparaten met verlengde werkingsduur. Chronisch matig tot hevig drinken verhoogt daarentegen de bloeddruk en doet de werking van waarschijnlijk alle antihypertensiva teniet.
L	Concomitant alcoholgebruik bij drugsgebruikers wordt afgeraden omwille van de mogelijkheid tot initiëren van nieuw addictie.
M	Verminderde respons op het geneesmiddel bij patiënten die alcohol innemen is mogelijk.

* Onder alcoholgebruik wordt verstaan: Voor mannen jonger dan 65 jaar minder dan 14 standaard eenheden alcohol per week met maximum 4 eenheden per dag. Voor mannen ouder dan 65 jaar of vrouwen van elke leeftijd worden 7 consumpties per week met maximum 3 eenheden per dag als een maximum gezien.

⁺ Onder zeer kleine hoeveelheden alcohol wordt verstaan: maximum 1 alcohol consumptie per week.

^o Onder acute inname wordt alcoholgebruik verstaan na minimum 5 dagen van onthouding.

Bronnen:

Stockley's Drug Interactions (*Baxter K, Tenth edition; London; Pharmaceutical Press, 2013*),
Commentaren Medicatiebewaking 2014/2015 (*Stichting Healthbase*)
Delphicare database (*geraadpleegd gedurende maart 2015*)

Steekkaart: Geneesmiddelen die potentieel met alcohol interageren					
Inhoudsstof	Geneesmiddelenklasse	Opm	Inhoudsstof	Geneesmiddelenklasse	Opm
Abacavir	Nucleoside reverse-transcriptaseremmers	1	Codeïne	Narcotische analgetica, Antitussivum	2E
Aceclofenac	NSAID	2D	Coffeïne	Respiratoire analeptica	1
Acenocoumarol	Vitamine K-antagonisten	1	Co-trimoxazol	Antibacteriële middelen	1
Acetazolamide	Koolzuuranhydrase inhibitoren	1	Cyproteron	Geslachtshormonen, Anti-androgenen	1
Acetylsalicylzuur	Analgetica - Antipyretica	2D	Dapoxetine	Antidepressiva	1
Acitretine	Middelen bij psoriasis	3 ♀	Desloratadine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1
Alimemazine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E	Dexamfetamine	Centrale stimulantia	3
Alizapride	Anti-emetica, Gastroprokinetica	2E	Dexchlorfeniramine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E
Almotriptan	Antimigrainemiddelen, Triptanen	1	Dextrometorfan	Antitussiva (niet-narcotisch)	2E
Alprazolam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3	Diazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3
Amisulpride	Antipsychotica	2B	Diclofenac	NSAID	2D
Amitriptyline	Antidepressiva	2A	Difenhydramine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E
Amlodipine	Calciumantagonisten	2K	Dihydrocodeïne	Narcotische analgetica, Antitussivum	2E
Amprenavir	Protease-inhibitoren	1	Diltiazem	Calciumantagonisten	2K
Apraclonidine	Anti-glaucoommiddelen	2C	Dimenhydrinaat	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E
Aripiprazol	Antipsychotica	2B	Dimentideen	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E
Asenapine	Antipsychotica	2B	Disopyramide	Anti-aritmica	1
Atenolol	Bèta Blokker	2K	Disulfiram	Middelen bij alcoholmisbruik	3
Azathioprine	Purine analogen, Thiopurines	1	Dosulepine	Antidepressiva	2A
Azelastine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1	Doxepine	Antidepressiva	2A
Baclofen	Middelen bij spasticiteit	2E	Doxycycline	Antibacteriële middelen, Tetracyclines	1
Bicalutamide	Geslachtshormonen, Anti-androgenen	1	Doxylamine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E
Bilastine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1	Droperidol	Antipsychotica	2B
Biperideen	Anticholinergica bij Parkinson	2E + 2F	Duloxetine	Antidepressiva	2A
Brimonidine	Anti-glaucoommiddelen, Alfa-sympathicomimetica	2C	Ebastine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1
Bromazepam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3	Efavirenz	Niet-nucleoside reverse-transcriptaseremmers	1
Bromocriptine	Antiparkinsonmiddelen	2F	Erythromycine	Antibacteriële middelen, Macroliden	1
Bromperidol	Antipsychotica	2B	Escitalopram	Antidepressiva	2A
Brotizolam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3	Estradiol	Middelen bij menopauze en hormonale substitutie	1
Buprenorfine	Narcotische analgetica	2E	Ethosuximide	Anti-epileptica, Andere	2G
Bupropion	Middelen bij tabaksmisbruik	2A	Ethylloflazepaat	Benzodiazepines, langwerkend	3
Captopril	ACE-inhibitor	2K	Ethylmorfine	Narcotische analgetica, Antitussivum	2E
Carbamazepine	Anti-epileptica	2G	Felbamaat	Anti-epileptica, Andere	2G
Cetirizine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1	Felodipine	Calciumantagonisten	2K
Chloorfenamine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E	Feneturide	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G
Chloralhydraat	Orofaryngeale aandoeningen	3	Fenobarbital	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G
Cimetidine	H ₂ -antihistaminica	2D	Fenprocoumon	Vitamine K-antagonisten	1
Ciprofloxacine	Antibacteriële middelen, Chinolonen	1	Fentanyl	Narcotische analgetica	2E
Citalopram	Antidepressiva	2A	Fenytoïne	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G
Clobazam	Benzodiazepines, langwerkend	3	Fexofenadine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1
Clomipramine	Antidepressiva	2A	Flunarizine	Antimigrainemiddelen, Profylactische middelen	2E
Clonazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3	Flunitrazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3
Clonidine	Centraal werkende antihypertensiva	2K + 2E	Fluoxetine	Antidepressiva	2A
Cloperastine	Antitussiva (niet-narcotisch)	2E	Flupentixol	Antipsychotica	2B
Clorzepaat	Benzodiazepines, langwerkend	3	Flurazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3
Clotiapine	Antipsychotica	2B	Flurbiprofen	NSAID	2D
Clotiazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3	Fluspirileen	Antipsychotica	2B
Cloxazolam	Benzodiazepines, langwerkend	3	Flutamide	Geslachtshormonen, Anti-androgenen	1
Clozapine	Antipsychotica	2B	Fluvastatin	Hypolipemiërende middelen, statines	1

Inhoudsstof	Geneesmiddelenklasse	Opm	Inhoudsstof	Geneesmiddelenklasse	Opm
Fluvoxamine	Antidepressiva	2A	Metronidazol	Antiparasitaire middelen	3
Folcodine	Narcotische analgetica, Antitussivum	2E	Mianserine	Antidepressiva	2A
Fosamprenavir	Protease-inhibitoren	1	Mirtazapine	Antidepressiva	2A
Frovatriptan	Antimigrainemiddelen, Triptanen	1	Mizolastine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1
Gabapentine	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G	Moclobemide	Antidepressiva	2A
Guaifenesine	Antitussiva, mucolytica en expectorantia	1	Molsidomine	Middelen bij Angina Pectoris	2K
Haloperidol	Antipsychotica	2B	Morfine	Narcotische analgetica	2E
Hydromorfine	Narcotische analgetica	2E	Moxonidine	Centraal werkende antihypertensiva	2K + 2E
Hydroxyzine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E	Nabumeton	NSAID	2D
Hyoscine + derivaten	Anticholinergica	1	Naproxen	NSAID	2D
Ibuprofen	NSAID	2D	Naratriptan	Antimigrainemiddelen, Triptanen	1
Imipramine	Antidepressiva	2A	Nevirapine	Niet-nucleoside reverse-transcriptaseremmers	1
Indinavir	Protease-inhibitoren	1	Niclosamide	Antiparasitaire middelen	2F
Indometacine	NSAID	2D	Nicotine	Middelen bij tabaksmisbruik	1
Interferonen	Immunomodulatoren	2F	Nifedipine	Calciumantagonisten	2K
Isoniazide	Tuberculostatica	3	Nimodipine	Calciumantagonisten	2K
Isosorbidenitrat	Nitraten	3	Nitrazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3
Isotretinoïne	Middelen bij acné	1	Nitrofurantoïne	Antibacteriële middelen	1
Isradipine	Calciumantagonisten	2K	Nitroglycerine	Nitraten	3
Ketoprofen	NSAID	2D	Nordazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3
Ketorolac	NSAID	2D	Nortriptyline	Antidepressiva	2A
Ketotifen	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E	Olanzapine	Antipsychotica	2B
Lacosamide	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G	Omeprazol	Protonpompinhibitoren	1
Lamotrigine	Anti-epileptica, Breed spectrum	2G	Ondansetron	Anti-emetica, 5HT ₃ -antagonisten	1
Lansoprazol	Protonpompinhibitoren	1	Orlistat	Middelen bij obesitas	1
Leflunomide	Middelen bij chronische artritis	2F	Ornidazol	Antiparasitaire middelen	3
Levetiracetam	Anti-epileptica, Breed spectrum	2G	Oxaprozine	NSAID	2D
Levocetirizine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1	Oxazepam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3
Levomepromazine	Antipsychotica	2B	Oxcarbazepine	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G
Lithium	Middelen bij bipolaire stoornissen	2I	Oxybutynine	Middelen bij overactieve blaas	2E
Lopinavir	Protease-inhibitoren	1	Oxycodon	Narcotische analgetica	2E
Loprazolam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3	Paliperidon	Antipsychotica	2B
Loratadine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1	Pantoprazol	Protonpompinhibitoren	1
Lorazepam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3	Paracetamol	Analgetica - antipyretica	1
Lormetazepam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3	Paroxetine	Antidepressiva	2A
Maprotiline	Antidepressiva	2A	Penicillines	Antibacteriële middelen	1
Meclozine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E	Pentazocine	Narcotische analgetica	2E
Mefenesine	Ontstekingswerende middelen voor lokaal gebruik	1	Pethidine	Narcotische analgetica	2E
Mefloquine	Antimalariamiddelen	1	Pimecrolimus	Immunomodulatoren	2F
Melitracen	Antidepressiva	2A	Pimozide	Antipsychotica	2B
Meloxicam	NSAID	2D	Pipamperon	Antipsychotica	2B
Meprobamaat	Anxiolyticum	2E	Piracetam	Middelen bij arteriële vaatstoornissen	1
Mercaptopurine	Antimetabolieten, Purine analogen	1	Piritramide	Narcotische analgetica	2E
Metformine	Middelen bij diabetes	2J	Piroxicam	NSAID	2D
Methadon	Narcotische analgetica	2L	Pizotifeen	Antimigrainemiddelen, Profylactische middelen	2E
Methotrexaat	Antimetabolieten, Middelen bij chronische artritis	2F	Prazepam	Benzodiazepines, langwerkend	3
Methoxsaleen	Middelen bij psoriasis	3	Prazosine	Alfa blokker	2K
Methyldopa	Centraal werkende antihypertensiva	2K + 2E	Pregabalin	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G
Methylfenidaat	Centrale stimulantia	3	Primidon	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G
Methysergide	Antimigrainemiddelen, Profylactische middelen	1	Procyclidine	Anticholinergica bij Parkinson	2E + 2F
Metoclopramide	Anti-emetica, Gastroprokinetica	2E	Proglumetacine	NSAID	2D
Metoprolol	Bèta Blokker	2K	Promethazine	Sederend H ₁ -antihistaminica	2E

Inhoudsstof	Geneesmiddelenklasse	Opm	Inhoudsstof	Geneesmiddelenklasse	Opm
Propiverine	Middelen bij overactieve blaas	1	Temazepam	Benzodiazepines, middellangwerkend	3
Propranolol	Bèta Blokker	2K	Tenoxicam	NSAID	2D
Prothipendyl	Antipsychotica	2B	Tetrabenazine	Middelen bij de ziekte van Huntington	2
Pyrazinamide	Antibacteriële middelen, Tuberculostatica	3	Tetracycline	Antibacteriële middelen	1
Quetiapine	Antipsychotica	2B	Tiagabine	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G
Quinagolide	Dopamine agonist, Lactatieremming	2F	Tiapride	Antipsychotica	2B
Ranitidine	H ₂ -antihistaminica	2D	Tilidine	Narcotische analgetica	2E
Reboxetine	Antidepressiva	2A	Tinidazol	Antiparasitaire middelen	3
Retigabine	Anti-epileptica, Nauw spectrum	2G	Tizanidine	Middelen bij spasticiteit	2E
Rifampicine	Antibacteriële middelen, Tuberculostatica	3	Topiramaat	Anti-epileptica, Breed spectrum	2G
Risperidon	Antipsychotica	2B	Tramadol	Narcotische analgetica	2E
Ritonavir	Protease-inhibitoren	1	Trazodon	Antidepressiva	2A
Rufinamide	Anti-epileptica, Andere	2G	Triazolam	Benzodiazepines, kortwerkend	3
Rupatadine	Niet sederend H ₁ -antihistaminica	1	Trihexyfenidyl	Anticholinergica	2E + 2F
Saquinavir	Protease-inhibitoren	1	Valproïnezuur	Anti-epileptica, Breed spectrum	2G
Sertindol	Antipsychotica	2B	Vardenafil	Fosfodiësterase-5-inhibitoren	1
Sertraline	Antidepressiva	2A	Varenicline	Middelen bij tabaksmisbruik	1
Sildenafil	Fosfodiësterase-5-inhibitoren	1	Venlafaxine	Antidepressiva	2A
Sotalol	Bèta Blokker	2K	Verapamil	Calciumantagonisten	2K
Stiripentol	Anti-epileptica, Andere	2G	Vigabatrine	Anti-epileptica, Andere	2G
Sulpiride	Antipsychotica	2B	Zolpidem	Benzo's & aanverwanten	3
Sumatriptan	Antimigrainemiddelen, Triptanen	1	Zopiclon	Benzo's & aanverwanten	3
Tacrolimus	Immunomodulatoren	3	Zuclopenthixol	Antipsychotica	2B
Tadalafil	Fosfodiësterase-5-inhibitoren	1			

♀ : Geldt enkel voor vrouwelijke patiënten